

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félévre . . . 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér óra 15 kr.

Üdv Enyed város képviselő testületének!

Egy sajtó seb begyógyult. Egy égető kérdés, mely évek hosszú során keresztül képezte beszélgetéseink és tanácskozásaink mindig érdekes tárgyát, megoldást nyert. Városunk népoktatás ügye kivétel nélkül régi szűk és szegényes mezéből. Iskoláink berendezése a múltban a legszerényebb igényeknek sem felelt meg. — Iskolaszék, képviselő testület gyakran behatóan foglalkozott e fontos kérdés korszerű megoldásával. Kért, alkudott, ígért, követelt, de az eredmény, melyet nyugtalanul várt, mindig elmaradt. Végre napfény-világos lett mindenki előtt, ki az igazság felfogására képességgel bír, hogy a kérdést idegen segélyvel megoldani nem lehet. — De a kérdés megoldása mind sürgetőben s napról-napra követelődő alakban lépett előtérbe. Félre állani előle többé nem lehetett. — A képviselő testület, az iskolaszék indokolt előterjesztésére, már a múlt évben kimondotta, hogyha a magyar állam a polgári leányiskolát, iparszakkal kibővíti átveszi, az elemi-népoktatás ügyéről egész önállóság, városunk jóhírnevének megfelelően gondoskodik.

Elhatározta, hogy egy 6 osztályú fiú és egy 4 osztályú elemi leányiskolát állít fel!

Örömmel üdvözlöttük képviselő testületünknek ezen nagyfontosságú alkotását, mert meg voltunk győződve, hogy a közmivelődésnek általánosítása által mind erősebbé fogja tenni hazánk ezen idegen elemek közé ékelte, annyi viharokat és rázkódásokat átélő bástyáját, felruházván annak védőit a tudomány-, műveltség-, nemzet- és hazaszeretet fénylő fegyvereivel.

Még csak az iskoláink elhelyezésének kérdése aggasztott! Sötét, egészségtelen, szűk helyiségekben voltunk kénytelenek összehozni jobb sorsra érdemes tanulóinkat! Szegénytelen és szánalomra méltó volt a helyzet s a mellett drága. Iskoláink szétszórva, udvar nélküli telken. Kitéve a huzrozódás összes kellemetlenségeinek!

A nomád élet megszűnt. Szétszórt iskoláink már szeptemberen kezdve, fényes helyiségben, állandó lakást nyernek!

Az a rom, mely ma városunk főterén disztelenkedik, a képviselő testület bölcsesége, hazafisága és Nagyenyed város közönségének áldozatkészségéből monumentális épületté varázsoltatik s hol ma a pusztaság néma esendjét baglyok vijjogása veri fel: ott pár hónap múltán a tudomány temploma nyílik meg, hogy ott az isten-, ember- és hazaszeretet soha el nem évülő lelvi ültetéseinek át ártatlan gyermek-szívek fogékony talajába.

A képviselő testület folyó hó 23-án tartott népes gyűlésében, az iskolaszék meleg hangú előterjesztése folytán, melyet alább egész terjedelmében közlünk, nagy lelkesedéssel emelte határozatát, hogy a Kemény István-féle főtéri telket népoktatási célokra átadja s annak felépítésére 10,000 frtot megszavazott! Meghozta az áldozatot, meg a századokra szóló határozatot ö s s z e s z a v a z a t a l! Feletette előbbi alkotásaira a koronát!

Városunk az utolsó években rohamosan fejlődik. A mostani emberöltő a múltnak összes mulasztásait gyorsan akarja helyrehozni! Képviselő testületünk magasatos hivatását teljes mértékben fel tudja fogni. Hat, alkot, gyarapít. Mai alkotása Enyed mivelődési történetében korszakalkotó! Ily alkotásra csak nagy szellemek képesek. Megható volt látni minő örömmel, osztatlan lelkesedéssel hozta meg messze kiható határozatát, feltűzvé eddigi sikereire a legszebb babért!

A legégetőbb seb begyógyult. A legfontosabb kérdés fényes megoldást nyert. — Üdv Nagyenyed város képviselő testületének! — En meghajlok nagysága előtt.

Nagyenyed város iskolaszékének átirata

— a képr. testülethez a községi iskolák állandó elhelyezése tárgyában. —

Tekintetes Képviselő testület!

Nagyenyed város községi iskolaszéke évek hosszú tapasztalatából alapos meggyőződést szerzett azon körülményről, hogy városunk területén, még a jelenleg meglévő iskolák elhelyezésére sem találhatni, semmi árért, csak némileg is alkalmas, világos és egészséges épületeket, tudva azt, hogy a m. t. képviselő testület által is ismert iskolai ügy rendezése folytán, az osztályok szaporodása s biztosra vehető népessése okán, az eddigi helyzet teljesen tarthatatlanná vált; s tekintettel a folytonos huzrozódás által tanszerek és iskolai-butorzatokban történő jelentékeny károsodásra: azon alázatos kérelemmel járul a tek. képviselő testület új ékaratához, méltóztatásuk az iskolák állandó elhelyezéséről oly formán gondoskodni, hogy az a törvények, az egészség ügy kívánalmainak, valamint városunk jó hírnevének teljesen megfelelő legyen.

Tekintetes Képviselő testület!
Iskolaszékünk az állandó elhelyezés elodázhatatlan szükségességéről, az eddigi berendezés nagyon drága voltáról és már teljes tarthatatlanságáról meggyőződve, iskolai szempontból alapos vizsgálat alá vette a város tulajdonát képező Kemény István féle épületet s úgy találta, hogy az némi átalakítás és teljes felépítéssel városunk összes népoktatási intézeteit teljes kényelemmel magába foglalhatja, előnyös központi fekvése s azon körülmény, hogy a Sebesi sikátor felől is bejárót nyithatni, iskolai célra kitűnően alkalmasnak teszik.

A mint a tekintetes képviselő testület asztalára letett váz rajzból látható az emeleti részben két mellék helyiségen kívül (tanszer raktár és tanítói találkozó) van hét teljesen világos 4 méter magas, kellő nagyságú tanterem, melyekben a polgári leányiskola 4 osztálya és a megnyitandó községi elemi leányiskola 4 osztálya három csoportban előnyösen helyezhető el. És még mindig fenn marad egy gyönyörű nagy terem, mely a délutáni órákban az ipar csoport munka-terme, télen a leány tanuló fedett és fűtött játszótér s egy nyal szép tágas vizsga terem lesz a szükséges mellék helyiségekkel ellátva.

Az egész emeleti részt tágas és biztos folyosó köríti, melyre világos és kényelmes lépcsőzet vezet fel mindkét oldalról.

A földszinti részben jobbról marad egy kényelmes tanító, vagy tanítónői lak két szoba konyha és kamarával, balról a pedellus lakása s még mindig a város rendelkezésére állanak az utcára nyíló jelenleg törpe és setét s e miatt értéktelen bolt-helyiségek, melyeket az első vízzel telt s az épületre eddig is károsan ható pinczék betörése által világossá és kellő magassá téve, kényelmes, alkalmas keresett és jövedelmező üzlet-helyiségekké varázsolhatni. Játszó helyül és torna tériül szolgál a leány tanulók számára az a nyílt kitakarítandó és kifövenyezendő első udvar.

Az udvaron keresztbe épített s ahhoz L alakban kapcsolt épületekben teljesen alkalmas tantermek nyithatók az elemi fiúiskola részére s mégis fenn marad egy kényelmes tanítói lakás. A fiúiskola részére, mely külön bejárattal bír, külön játszótér s torna tér s még szép iskolai kert áll rendelkezésre.

Tekintetes Képviselő testület!
Szeptember 1-én kezdve a polgári leányiskola részére, melynek iparszakkal való kibővítése végre keresztülvihető lesz, öt tanterem s 2 mellék helyiség szükségesnek, a megnyitandó fiú és leány elemi iskolák számára 6 tágas helyiség kell, melyhez hozzá véve a pedellus lakását, nem csalódnunk, ha azt mondjuk, ha találni is lehetne város-

a venerabile Consistoriumnak és a sent ekleziának az ót továbbra is megmarasztása, Abacs a küldöttségnek, miután az egyháznak személye iránt tanusított lekötőlező figyelmét és becses jóindulatát megköszönte, így szólott: „Nem maradhatok tovább, mert mind magamra nézve különösen, mind pedig árva házamra nézve akademiákra kényszerítem sietni.“*)

Külföldi akademiákon négy évig maradt, de hogy mely akademiákat keresett fel, erősen megviselt naplójából nem kivehető. Valószínű, hogy a külföldön töltött évekről külön naplót vezetett, mely megsemmisült.

1774. tavaszán hazajába visszatérve, deezsi egyház ezen évi jun. 5-én Csernatonon V. Péter mellé 2 ik (secundarius) papnak hívta meg, mely meghívást készséggel el is fogadott.

Abacs a deezsi egyház hívei előtt csakhamar nagy tekintélyre emelkedett s általános kedvelt lelkesítő lett. — Mint secundarius pap lépett házassági szövetségre Csernatonon V. Péter püspök egyik kedves leányával 1774 ten.

Ép Csernatonon püspök elhalálása idejében jelent meg II-ik József császárnak egy olyan értelmű rendelete, mely szerint az erdélyi kálvinisták, a császári kormány előleges engedélye és kormánybiztos jelenléte nélkül, sem köz sem részletes (párcialis) zsinatokat nem tarthatnak. Miután a deezsi egyházmegye — a más erdélyi ref. egyházmegyék példáját követve — részletes zsinat tarthatása céljából kormányengedélyért folyamodni vonakodott, hogy az egyházmegye kormányzata tennakadást ne szenvedjen, ennek gondnokai és a papi törvényszék néhány tagja,

*) Lásd a fogarasi ref. egyház levelárát.

TÁRCZA.

A nagyenyedi ref. templom története

a 16-, 17- és 18-ik században

(Folytatás.)

Hunyadi Abacs János.

Keresztes Máté püspök 1795. december 4-én elhunyan, az enyedi egyház előjárósága az utána következő püspököt, Abacs Jánost püspök papjánú késedelem nélkül meghívta s Abacs a következő április 28-an Deezsről Enyedre végleg átköltözve, ezen papi állomást ünnepélyesen el is foglalta.

Abacs János püspök életére vonatkozólag is ezideig csak igen kevés megbízható adatot találunk feljegyezve.

Csaknem érthetetlen, hogy egy nem egész év száz, egy olyan kiváló pap, jeles püspök emlékére, milyen Abacs volt hogyan borithatta a feledésnek annyira tömött homályát. Még születésének helye és ideje is teljesen ismeretlen volt, azok előtt, kik róla néhány sorban ezideig megemlékeztek.

Hunyadi Abacs János született 1745. végén, vagy az ezt követő év elején az ó-tordai ref. egyházban, mely egyháznak atyja H. Abacs Márton 1737. szeptemberén kezdődőleg 176-ig buzgó lelkesze volt.)*

*) Az ó-tordai ref. egyház anyakönyve 1762-ben nyitvatrán, Abacs születése idejét, csak az enyedi egyház halottas anyakönyvében foglalt személyére vonatkozó feljegyzésből lehet tudni. Ezen feljegyzés szerint 1815. aug. 5-én bekövetkezett elhalálásakor 69 éves volt, így tehát születésének ideje az 1745-ik év végre, vagy az ezt követő elejére esik. Hogy az ó-tordai ref. egyház kebelében született s Abacs Márton ottani lelkesnek volt fia, azt a kezemnél lévő adatok világosan, minden kétséget kizárólag tanusítják. Néhai Kovács József

Tanulását szülővárosa ref. elemi iskolájában kezdte, honnan pár év múlva a nagy hírt enyedi főiskolába jött át s iskolai tanulmányait ezen intézetben folytatta. Itt iratkozott be (subscribált) a felsőbb tudományok hallgatására 1762-ben. Ugyanezen évben nyitott naplót ezen ezim alatt:

„Diarium ad usum meum Joannis Abacs, Anno 1762, die 13. Mensis Februarii. Nagyenyed.“*)

Iskolai tanulmányait az enyedi főtanodában 1769-ben végezve s a theol. kurszusokból a vizsgát kitűnő eredményvel letelve, miután édes atyja a megelőző évben elhalt s ennek következtében ő és családja mostoha anyagi viszonyok közé jutottak a tisztességes javadalmazással egybekötött fogarasi rektorságról folyamodott, mely állomást, Kovács József hírneves enyedi professor ajánlata alapján, még ezen évben el is nyert s az igen kitűnő íjű papjelöltet Deezsi Lázár György püspök minden papi teendőik végzésére felhatalmazta.

Ezen állomásán csak egy évig maradt. Mikor 1770. november havában az egyháztanács köldöttsége őt felkereste s az egyháztanács eme. személyére vonatkozó határozatát: „Mint hogy Abacs János ő kegyelme szolgálatja kedves volt, tetszett

enyedi professor 1769-ben ajánlja a fogarasi ref. egyház előjáróságának, hogy Abacs Jánost „ó-tordai pap tisztt. Abacs Márton uramnak Enyeden tanuló becsületes minden jóról ismeretes fia, azon egyház fogadja el segéd papjának“ vagy mint ott a segéd papot nevezték rektorának, teljes „megnyugvásal“. Pápai István egykori enyedi pap, ki szintén Tordán született s Abacs-nak csaknem kortarsa volt, az enyedi egyház anyakönyvében őt Tordai Abacs Jánosnak írja.

*) Ezen naplója Kerekes Mihály ügyvéd ur szívességéből kezemnél van.

sunkban alkalmas helyiségeket, az több mint 1000 frt bérösszeget venne igénybe, melyhez számítva 2 tanítói lak értékét 200 frtban s az értékesíthető fizet-helyiségek bérét 300 frtban, az átalakított épület jövedelme több mint 1500 frtba becsülhető. Így hát eltekintve attól, hogy az iskolák bérházakban való elhelyezése merőben lehetetlen, nem említve, hogy a felépítés által városunk főteréről egy rom eltűnt s palota szerű épület fog díszleni a helyén, maga a pénzügyi oldala is a dolognak ajánlja az építés keresztültvitelét.

A tekintetes képviselő testületnek jutott osztályrészül, hogy városunk művelődése történetében soha el nem évülő, a közérkölciség, közművelődés és ezzel járó közvagyonosodásra kiszámíthatatlan befolyással levő intézkedést tegyen, midőn e tereben a kérdés nagyságához a képviselő test. intelligenciájához méltó egybangu határozattal kimondta, hogy Nagyenyed városában a népoktatási ügyet a kor és törvény kívánalmainak megfelelően rendezze, egy közszéki 4 osztályú elemi leány és egy 6 osztályú elemi fiúiskola felállítására és berendezésére által.

Ezen intézkedés Nagyenyed város életében egy kimagasló forduló pont s midőn ezen képviselő testülethez folyamodik iskolaszékünk, mely oly nagy mértékben át van hatva a népoktatás ügy fontossága által s kéri, hogy művére, mely örök időkre kiható tevényt a koronát az által, hogy az említett Kemény István féle épületeket iskolai célra építse fel: teszi azon tudatban, hogy ezen képviselő testület, mely úgy szeretetének lángoló lelkesedésének e kérdés megoldásában oly fényes jeleit adta, egybangu határozatban fogja kimondani az építés keresztültvitelét s módot talál arra, hogy a szükséges pénzösszeg előteremtessék.

Tudjuk e nagyfontosságú kérdés, ezen századokra kiható alkotás keresztültvitelére egész súlyával Nagyenyed város hazafias és áldozatkész közönségére nehezedik, mert a magyar állammal, évek hozsu során folytatott kérelmezés és alkudozás, eredményre nem vezetett, teljesen dugába dült s így indokolatlan és tul esigázott optimista az, ki még a jelen viszonyok között is az államtól várna az építkezés költségeinek fedezését.

Mi támaszkodva Nagyenyed város képviselő testületének ügyszeretetére, intelligenciájára és áldozatkész-ségére, bizton hisszük, hogy már a folyó év szeptember 1-én városunk közszéki népoktatási intézetei palota szerű épületben, kényelmesen fognak elhelyeztetni. Felépül a világító torony, mely áldó sugarait szétlővöli messze vidékre, megnyílik a tudomány és műveltségnek egy hatalmas kutforrás, mely éltető vizét szétárasztja társadalmunk minden rétegén s hova cseppjei elhatnak, ott a közművelődés, közérkölciség, vallásosság, Isten, ember és hazaszeretet nemes virágai fakadnak bómértékben s e virágok minden szirmán kitorolhatnak betűkkel örökidőkre fel lesz írva ezen derék képviselő testületnek áldozatkész-sége, bőlesessége és tántoritlan nemzet és hazaszeretete.

Nagyenyed közszéki iskolaszékének 1888. márczius 19-én tartott üléseiből.

Alázatos szolgálói:

Kovács Gyula,
iskolaszéki elnök.

Sebestyén Sándor,
iskolaszéki jegyző.

értekezletre 1782. nov. 11-én összekerülvén, abban állapodtak meg, hogy addig is, míg egyházmegyei zsinatot tarthatnának, az esperesi teendők intézésével Abacs bizassék meg. — Abacs, egyházmegyéje kiválóbb férfai emez ohajának eleget tenni nem vonakodott. — Egy évvel később decz. 18-án, királyi biztos jelenlétében megtartott párcziális zsinaton esperesnek rendes uton is megválasztott s mint megválasztott esperes 1784-ben Kolozsvárt tartott közszinaton fel is eskettetett.*) A Deézsen 1794-ben tartott közszinaton, a püspökké lett Keresztes M. helyére közfőjegyzőnek választotta. Keresztes M. 1795. decz. 4-én elhalván, utánna a püspöki hivatalra következett s így alig 48. 49 éves korában a legfőbb papi méltóságra jutott el.

Deézsi híveitől 1796. márczius 16-án vett bucsut, ez alkalommal mondott beszéde alapján Pál apostolnak Rom. levél 15. részének 30. 31 és 32-ik verseit választván. A zsufolóság megtelt templomban mindenki könyezett, midőn arra gondolt, hogy Abacs Deéztől minden időre megválják.

Az egyháztanács, személye iránt érzett elismerésének, ez alkalommal, egyebek mellett az által is kifejezést adott, hogy részére uti költség czímen, 8 darab aranyat szavazott meg.**)

Ezen évi ápril 28-ról Enyedről kelt levelében arról értesíti a főkonsistoriumot, hogy Enyeden a püspöki lakba beköltözöködött. Egy évvel később 1797. nyarán a királyi megerősítést is megnyervén s néhány nap mulva a főkonsistorium előtt a hódolati esküt letette.

Abacs püspöki hivataloskodása is, mint a Keresztes Mátóé, egészen azon korra esett, melyben a közfőgyelmelet és érdeklődést a francia forradalom magassan szárnyaló eszméi, véres hadjáratai vonták magukra, kötötték le. Nyomasztó hatással voltak az erdélyi ref. Egyház közéletére, Abacs püspökségekorában, az e folyó század első évein kez-

*) Lásd: „A deési ev. ref. egyházközszéki története, írta Kádár József“

**) Lásd: „A deési ev. ref. egyházkerület története.“

LEVELEZÉS.

A s s z o u y n é p e. 1888. márczius 21.

— Iskolai és népkönyvtár. —

Azt már mindnyájunknak be kell ismerni, hogy nagyobb horderejű emeltyje a nemzeti közművelődésnek alig van, mint az iskolai és népkönyvtárak.

Ezen igazság nagy horderejét belátták a mi kicsiny községünkben is az ügybuzgó egyének s szívök egész melegével törekedtek, hogy társadalmi uton gyűjtsenek össze néhány forintot egy iskolai és népkönyvtár meg-alapítására.

A helybeli állami iskola tágas termében még a mult években rendezettek társas összejövetelek, mulatságok, melyeknek jövedelméből begyűlt 50 frt o. értékben. Csekme Ferencz áll. isk. gondnoksági elnök nevenapja előestéjén pedig az 1887. év deczember 2-án a névnapozó társaság megbírságotlatta magát 16 frt 90 krig s így rendelkez-hettünk egy olyan összeggel, melyen a kijelölt könyveket megrendelhetjük. A könyvek kijelölésénél tekintettel voltunk olvasó közönségünk műveltségi körülménye és fog-lalkozási viszonyára.

A megrendelt könyvek czímét főleg azért is ohajtom közölni, hogyha ezen könyveknek kívül sziveskedik valaki ifju könyvtárunkat valamely más művel megajándékozni, gyarapítani, hálával fogadassuk s ezen becses lapok utján nyilvánosan is megköszönhessük.

Iskolai és népkönyvtárunk tehát a következő könyvek-ből áll: Fai A. Eredeti meséi, Kisfaludi K. Válogatott munkái, Kisfaludi S. Összes regéi, Dr. Hufeland K. V. Makrobiotika, Gyulai P. Nők a tükrük előtt, Gyulai Pál Egy régi udvarház utolsó gazdája, Abont E. A csonka fülű ember, György A. amerikai nők, Andersen Regék és mesék, Berzsenyi Dániel versei, Csiky G. Az első és a második, Czuczor G. Költeményei, Fraknoi V. II. Lajos és udvara, Gyöngyösi J. Thököly J. és Zrínyi J. K o s s u t h. A magyar emigr. mozgalmai 1859—62., Bernstein A. A természet könyve 5 kötet. (13 frt) Josika M. Hunyadi Mátyás Király, Dr. Lázár Gy. Washington élete, Áldor Imre A nagy Napoleon császár, Áldor Hunyady János és kora, Toldi Árpád és a magyarok, Áldor Magyar nemzeti vértanúk, Áldor Erdély aranykora, Dr. Lázár Velence alapítása, Áldor A francia forradalom története, Áldor Kossuth L. élete, Áldor Az 1848/49. szabadságharc, Dr. Lázár Flume a magyar korona gyöngye, Dr. Farkas. Magyar mészék könyv, Dely M. A beteg sertés orvoslása, Petőfi újabb reliquiái 1838—49., Petőfi illusztrált népkiadása, Áldor Deák Ferencz élete, Heinrich Boccacio élete és művei, Arany J. Toldi, Serpa Píntó utazása Afrikán keresztül, Grubiszi A földmívelés alapelvei, Arany J. Összes költeményei 4 kötet, (8 frt) Robinson Crusoe élete, Gróf Batthyáni élete és vértanui halála, „Vasárnapi Ujság“ 1888. évi folyama, „Hasznos Mulattató“ jelen évi folyama a növendékeknek.

Ajándékozás után gyarapodott könyvtárunk már eddig a következő művekkel: „Jó könyvek“ 22. szám, Jókai M. „Véres Könyv“, Császár „Beszélyei“, Garibaldi „A szerzetes uralma“, Kemény Zs. „Ködképek“, Jókai M. „Szerelmem bolondjai“, Garai J. „Összes költeményei“, Varga János „A babonák könyve“, Lukácsi „A fatenyész-

dődőleg sok esztendőn keresztül mondhatni rendszeressé vált kedvezőtlen természeti időjárások s az ebből következő rossz termések; a rendkívül súlyos és körlehetetlen szigorral felhajtott hadi adók; az 1811-ben bekövetkezett pénz-devalvacio és az ezek folytán országszerte bekövetkezett szokatlan mérvű ragnyűgyi nyomor.

Abacs püspökségének kora, az erdélyi ref. statusra nézve, ilyen kedvezőtlen viszonyok között is, a télenység, a zsiabadság korának teljességgel nem tekinthető.

Az 1803-ban június havában az ő elnökléte alatt, Radnóton tartott közszinat e g y h á z m e g y e i k ö z p é n z t á r a k l é t e s i t é s é r e v o n a t k o z ó h a t á r o z a t o t h o z o t t s k i m o n d o t t a, h o g y a B é c s b e n s z é k e l ő A g e n t i a j á r u l e k a i j ö v ö r e a z e g y h á z k ö z s é g e k e b l i p é n z t á r a i b ó l f i z e t t e s s e n e k, a z a p é n z p e d i g, m e l y e e z s l r a a d d i g a t r a k t u s o k t e r ü l e t e i n v é g r e h a j t o t t „p u b l i c i a t i o n b ó l“ g y ű l t b e, j ö v ö r e a z e. m e g y e i p é n z t á r a k n ö v e l é s é r e f o r d i t t a s s é k. — E z e k g y a r a p i t á s á r a f o r d i t a n d ó k o v á b b á z o n p é n z e k i s, m e l y e k p a p - é s k á n t o r - t a n i t ó - v á l t o z á s o k e s e t e i a l k a l m á v a l, a z e g y h á z m e g y é k b e u j o n b e l é p ő e g y h á z i s z o l g á k a t a l, b e k e b e l e z é s i d i j e z i m e n f i z e t e n d ő k; a v á l o p e r e k f o l y t a t á s á b ó l b e j ö v ő ö s s z e g e k b ó l m i n d e n t ö r v é n y s z é k i ü l é s a l k a l o m m a l a n y i, m e n n y i e g y b i r ó o s z t a l é k a, — v é g l ű l: a z e g y h á z i s z o l g á k r a k i r o t t b ű n t e t é s - p é n z e k b e v é t e l e i.

Az egyházmegyei pénztárak kezelése közűgy igazgatókra (direktor) bízottak, az esperesek pedig tanítva lettek, hogy ezek ügyét lelkiismeretesen tegyék magukévá, azokat szigorúan ügyeljék fel s állásukról a közszinatnak évenként jelentést tegyenek.

Elismerést érdemlő és uttörő kezdeményezés, de — fájdalom — kevés eredménye lett, mennyiben e-m. pénztárak csak néhány egyházmegyében létesültek s ezek is lassan és nehezen gyarapodtak. — Nem volt akkor még nálunk olyan a gondolkodás, hogy az ilyen természetű czélokra irányult törekvések s l é g s é g e s s i k e r t b i r j a n a k f e l m u t a t n i.

tes“, Kubinyi „Nemzetgazdasági statisztika“, Engelbracht „Állat boncz- és élettan“, Lukácsi „A gyümölcsfa nyeresés“, Dr. Schwarzer V. „Borvegytan“, Békási László „A sertés tenyésztés vezérelei“, Szabesza K. „Világtörténelem“. A könyvtár gyarapítása végett megállapított, miszerint a kisebb művek olvasása díjában szedessék fűzetje után 2 kr, a nagyobb művek olvasásáért pedig minden külön kötet után 4 kr.

Hogy a „Vasárnapi Ujság“ az ezutáni években is megrendelhető, az olvasó közönség tagjai felajánlották magukat, miszerint minden évben beszállítják az állami iskola 2 öl fáját ingyen s így a 8 frtnyi fuvardíj forrájtassák mindig a nevezett szépirodalmi lap megrendelésére.

Végül könyvtár-ügyünkkel kapcsolatosan a nyilvánosság elé hozok egy igen becses adományt is.

Ugyanis, a folyó évi márczius 9-én tekintetes Szász József főszolgabíró és miniszteri iskolalátogató ur közszéki jövedelméből megvásárolta a közszéki és iskolai ügyeket, értesült arról is, hogy rég tervezett iskolai és népkönyvtárunk megalapított, azonnal átadott a főszolgabíró ur Csekme Ferencz gondnoksági elnök urnak egy drb 5 frtos bankjegyet azon meghagyással, miszerint ezen összeg fordíttassék a könyvek bekötésére.

Azt hiszem, hogy az ilyen tettek nem szorulnak dícséretre, azonban kedves főszolgabíránk ezen áldozatkész-sége mégis szolgáljon buzdító példál arra nézve, miszerint nemzeti közművelődésünket e haza minden kis zugában is csak úgy lehet hamarabb elősegíteni, ha első sorban hivatali közegeinket nyerhetjük meg ügyünknek.

Éltesse a gondviselés szeretett főszolgabíránkat sokáig!

Szász Lajos,

az áll. isk. tanítója, mint a könyvtár felügyelője.

VEGYES HIREK.

— A nagyenyedi elemi népoktatásnak nagy lendületet fog adni a városi képviselő testületnek folyó hó 23-án hozott azon határozata, hogy a báró Kemény István-féle telket iskolai czélokra átengedi s 40 év óta kiépítetlen álló főépületet a czélnak megfelelőleg még a nyár folytán kiépített s abban az elemi és polgári leányiskolát elhelyezi. A jövő évre a határozat szerint az udvaron levő mellék épület kerül kijavítás alá s ebben a fiú osztályok fognak elhelyeztetni. Az épület terjedelme akkora, hogy ezenkívül még két tanítóruka s az iskola szolgáinak is lesz benne alkalmas lakása. Az utca felőli pinczék lebontásával két díszes bolt helyiség is lesz berendezve, melyek bérbe fognak adni. A szükséges költségek fedezése a borfogyasztási adónak literenként egy krral való felemelése van megszavazva. Most már csak a volna a kívánatos hogy a minden tekintetben czél szerű tervezet a hivatalos szörszal hasagató eljárások valahol meg ne akaszszák.

— Az E. M. K. E.-el leendő szövetség tárgya-ban mult vasárnap nagyfontosságú gyűlést tartott az erdélyi reformált egyházkerület igazgató-tanácsa b. Kemény Gábor főgondnok elnökléte alatt. A gyűlés elhatározta a tárgyalás újabb felvételét az E. M. K. E. kiküldöttjeivel. E fontos lépés megtételében kiváló érdeme van báró Kemény Gábor ő nmlgának, ki alapos tájékozást szerezve magának az E. M. K. E. eljárása felől, — és tudva az egyház szükségletét is, — határozottan kívánta a tárgyalások felvételét, — mire nézve a legjobbat reméljük.

— Báró Józika Sámuel, ki két és fél éven át viselte köztisztviselőben Kolozsvármegye főispáni méltóságát, — lemondott állomásáról. Helyét gróf B é l d i Á k o s foglalja el.

— Ifj. Zeyk József, Gombás leendő birtokosa jegyet váltott branyicskai báró Józika Lajos legifjabb leányával I r m a bárónóval. — Szerencsét s boldogságot kívánunk a szép reményekre jogosító ifju párnak.

— Országos hírű népszínművésznök, Sól-y-mosi Elekét boldogító családi öröm érte. Ugyanis kedves neje folyó hó 21-én éjjeli 1 óraker egy ép fü csesemőnek adott életet. Anya és újszülött jól érzik magukat. Ohajtuk, hogy Solymosi barátunk és kedves neje emez újabb családi örömrük maradandó legyen s az új állam polgárból még hírneves atyjánál is kümb ember növekedjék.

— Figyelmeztetnek azon növendék ifjak, kik a nagyenyedi ev. ref. egyház kebelében folyó évben konfirmálni szándékoznak, hogy keresztlevelőket zereznek be, mert annak bemutatása nélkül nem vétetnek fel. A tanítás jövő ápril hó 9-én veendi kezdetét és Áldozó Csütörtökön az ünnepélyes fogadás tétellel érend, véget. Már a tanítás megkezdése előtt is be lehet iratkozni S z i l á g y i F a r k a s ref. lelkeszőn, ki ez évben a konfirmálást vezetni fogja. A beírása a szülők vagygyámok mutassák be növendékeiket. — Nagyenyed, 1888. márczius 25. — Szilágyi Farkas nagyenyedi ev. ref. pap.

— Polgári Károly 35 tagból álló szintársulatával Marosvásárhelyről városunka érkezik, s a hét elején megkezd előadásait. G e r ő f i u r j o b b r é s z r e t ö r v e t á v i r a t i u t o n k e r t e e n g e d é l y e n e k m e g h o s s z a b b i t á s á t, h o g y t ö b b b é r l ö v e l s z e m b e n e l v á l l a l t k t e l z e t s é g e n e k e l e g e t t e g y e a, d e a z e n g e d é l y t e k k o r P o l g á r i K á r o l y m á r m e g n y e r t e v o l t.

— A kiáradt Maros a nagyenyedi déli határ részét elöntötte s a szép vetéseket pusztulás fenyegeti.

mas i
élete
életen
dotta
napi
egyike
letet
részei
és ág
tételn
menny
be a
ból 12
sorozta
évben
bizotta
nyája
érkezt
dászai
vesztő
létől
áttörv
holdra
a me
tönkre
folyta
gető á
védek
sorsa
esapá
geli f
közszé
ter h
felázta
zat te
s hár
testi ú
tett s
telten
volt m
föld e
lőkte.
ritott.
a fősz
utat
földtő
teljesi
város
ben k
reseti
kal a
8 nap
keltek
bé, s
maguk
fenn
ügyel
beadh
Családi
előzött
nyaiva
„N ő
családi
től ere
A „É
frt, ne
rona u
ványon
mutatv
melés
ra ősz
bokbó
miutá
rámak
nap s
rai bu
az, a
től dij
rakják
ezen n
sig. F
burgo
A fra
érett
jön; a
kamrá

Engelbracht
nőcsfa nyelés",
László „A ser-
lagtörténelem”,
lapított, mi-
pedessék fűzetje
pedig minden

ni években is
Jai felajánlották
tják az állami
fuvardíj fordít-
negrendelésére.
an a nyilvános-
is.

tekintetes Szász
gató ur közszé-
ségi és iskolai
ett iskolai és
adott a fészol-
lnok urnak egy
miszerint ezen

nem szorulnak
ezen aldozat-
arra nézve,
za minden kis
gíteni, ha első
g ügyünknek.
frankat sokáig!

nytár felügyelője.

átásnak nagy
stületnek folyó
báró Kemény
s 40 év óta
előleg még a
polgári leány-
szertint az ud-
s ebben a fiu
edelmekkor,
ola szolgának
felőli pinczék
berendezve,
költségek fe-
but egy krral
és csak a volna
észerü tervo-
k valahol meg

kezés tárgya-
tartott az er-
sa b. Kemény
elhatározta a
küldöttjeivel.
na van báró
ozást szerezve
és tudja a
anta a tárgya-
reméljük.
és féltében át
ni méltóságát,
ldi Ákos

adó birtokosa
k a Lajos
— Szerencsét
yekre jogosító

inket, Súly-
Ugyanis ked-
ép fiu esese-
rzik magukat.
es neje emez
uj állam pol-
r növekedjék.

ék ifjak, kik
ó évben kon-
szereznek be,
sz fel. A tani-
ldozó Csütör-
véget. Már a
S zilági
konfirmálást
mók mutassák
rezius 25. —
pap?
intársulatával
elején meg-
távirati uton
több bérlő-
tegya d
nyerte volt.
féli határrészt
geti.

— **Halálozás.** Wilk Sám u a l helybeli szorgal-
mas iparos, folyó évi márczius hó 23-án, éjjeli 3 órakor,
élete 85-ik évében meghalt. — „Az élet Ura egy hosszú
életen át a testnek és a léleknek erővel gazdagon megál-
dotta vala. „Es ő a nyert erőket élte fogytiglan, minden
napi szorgalmas munkában használta. A megboldogult
egyike volt azon egyéneknek, kik a megszokott régi vise-
letet nem igen adják át a mai változó divatnak. Por-
részei ma d. u. 3 órakor, fognak a nagyenyedi ev. ref.
és ág. hit. testvéregyházak közös temetőjébe nyugalomra
tétetni. Béke poraira!

— **Balázsfalván a sorozás** gyengén ütött ki, a
mennyiben 505 összeirt hadköteles közül csak 55 vált
be a sorhadhoz s így a kivetett 70 főtől ujoncz jutalek-
ből 15 fedezetlen maradt a honvédséghez 15 ujonczot
soroztak be. Vánosa János gör. kath. érsek, mint minden
évben, úgy ez alkalommal is ebédre hívta meg a sorozó
bizottságot s annak minden egyes tagját leereszkedő
nyájassággal s kitűnő vendégszeretettel fogadta.

— **A szalonkák,** a tavasz előbirnökei már meg-
érkeztek s jó lesz nagyon ügyelniök magokra, mert va-
dászaink egyre tervezik az estéli kivándorlásokat —
vesztükre.

— **A Fehér és Feketekőrös** a gyorsan olvadó hó-
létől felduzzadva medrét elhagyta s a töltéseket több helyt
áttörvén Csaba, Békés és Gyula közt mintegy 60 ezer
holdra tehető területet elárasztot, lakásokat sodort el s
a menekülni kényszerült lakósságnak minden ingóságát
tönkre tette. Békés és Csaba lakóssága már egy hét óta
folytat kétségbe esett küzdelmet a megsemmisítéssel fenye-
gető ár ellens. jelentékeny utász csapatok osztakoznak velük a
védekezés kimerítő munkájában. Az árkező hírek az ár
növekedéséről szólnak s így e két népes magyar város
sorsa óráról órára válságosabbá válik. „Isten óvja nagy
csapástól mi szegény hazánkat!”

— **Veszélyes hegyomlás** történt e hó 19-én reg-
geli fél 5 órakor a Verespatak mellett fekvő K a r n a
közsgében. A „la bredaié” nevű hegyen egy 70—80 mé-
ter hosszú s 80—90 méter vastag földréteg a hó létől
feláztatva pala alapjáról lecsuszott s az alatta fekvő há-
zat teljesen eltemette. A lakósság közül Hebegyán Anikót
s három gyermekét megfulva ásták ki a földomlás alól,
testi sérülés minden nyoma nélkül, míg az 5 ik eltemet-
ett személy egy Tatar Sofika nevű hűlye nő éve és sér-
tetlenül került ki a föld alól. A tornácban egy tehén
volt meg kötve, ez is megfulladt, mire ki ásták. A leomló
föld egy alantabb lakó ember istállóját 4 méterrel tovább
lökte. s az ott lepett állatok közül egy lovat megnyomor-
ított. A lakóház is annyira ki volt téve a veszélynek, hogy
a főszozabíró a lakósságot kiköltöztette. A közeli fányszá-
zat mintegy 200 méter hosszban 1—2 méter vastag
földtömeg temette el. — A községi kellő lakósság
teljesítették a mentési munkálatokat.

— **Az adózó közönség** figyelmébe. Nagyenyed
város adóhivatala egy az általa kibocsátott hirdetmény-
ben közhírré teszi azt, hogy a folyó évi III. osztályu ke-
reseti adó kivetési lajstrom az adó-kiszámítási javaslatok
kal a város adóhivatalánál folyó évi márczius 23-ától 31-ig
8 napi közszemlére ki van téve, felhívának tehát az érde-
keltek, hogy ezen adó kiszámítási javaslatokat tekintsék
bé, s a netaláni észrevételeiket írásban, — úgy a saját
maguk adójútra, valamint a másokéra nézve is, — a
fenn kitett 8 napon belül, akár a helyi m. kir. adófel-
ügyelő urhoz, — akár az adó-kivető bizottsághoz is, —
beadhadják.

— **Kincset,** szellemi kincset szerez az, a ki „Képes
Családi Lapok” című szepirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra
előfizet. E lap gazdag tartalmával, értelem s izlés nemesítő olvasmá-
nyaival valóságos szellemi kincstárát képezi a magyar családok s
„Nő a b a z a n” című mellékletével nélkülözhetetlen barátja a
családanyának. Közleményei minden számban a legjobb magyar írók-
tól erednek s a család bármely tagjának bátran a kezébe adhatók.
A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára egész évre 6 frt, félre 3
frt, negyedévre 1 frt 50 kr, s a kiadóhivatal (Budapesten, nagy ko-
rona utca 20. sz.) melyhez az előfizetések legzélszerűbben postautal-
ványon intézendők, kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál
mutatványszámokkal.

KÖZGAZDASÁG.

* **Korai burgonya.** Minden korai burgonyater-
melés azzal kezdődik, hogy a gumók alvó szemel hajtás-
ra ösztönöztenek. Angolországban a termelők gyepdara-
bókból rámakat készítenek, melyekbe a burgonyákat,
miután a házban szekrényekben hajtatták, kiűtik. A
rámakat szalmagyekényekkel takarják be, de a mint a
nap sűtni kezd, ismét feltakarják. Angolországban a ko-
rai burgonyatermelésre oly nagy sulyt fektetnek, hogy
az, a ki az első burgonyát a piacra viszi, szomszédjai-
tól díjat kap. Jersey szigetén a burgonyát léczalványra
rakják s a napra teszik ki, a hol addig maradnak, hogy egé-
szén megzöldülnek s ily állapotban tartják el az ülteté-
sig. Franciaországban a Marjolleti a legkiválóbb korai
burgonya. Igen sima felületű faj, néhány erősebb szemmel.
A francziák is léczes állványra rakják a földből kiszedett
érett burgonyát s a napnak teszik ki, hogy megzöldül-
jön; a főszem csakhamar hajtani kezd, mire az egészet
kamrába vagy pinczébe teszik, ahol az ültetésig igen

jól elláll. Korai burgonyát még a következő módon is lehet
nevelni. Márczius közepén vegyünk korai burgonyagumó-
kat, rakjuk kosárba nedves homok közé s állítsuk a telt
kosarat meleg szobába, meleg istállóba vagy a konyhába.
A burgonya kicsirázik s az öt centiméter hosszú fehér
esirák végén gyökerek jelennek meg. Ekkor egy délnel
álló fal mellé terítsünk harasztot s erre 30 cm. vasta-
gon földet. Április elején a burgonyát nagyon vigyázva
kiszedjük a homokból s a fal mellé a földbe rakjuk úgy,
hogy 3—4 cm. mélyen legyenek. Ha két hét múlva
levelek jelennek meg, még egy könnyű földtakarót adunk
nekik. Fagy ellen szalmával takarjuk be az agyákat
éjjelre.

— **Fényképezett gyümölcsfák.** Amerikában szo-
kássá vált hogy a gyümölcsfák megrakott fákát le-
fényképezik a fényképeket elküldik a gyümölcs-keres-
kedőknek, a kik aztán ezek alapján az egész termést
megveszik.

* **A vetemények betakarása homokkal.** Sok
vetemény nehéz vagy nedves földben azért nem sikerül,
mert a mag vagy nagyon mélyen van a földben, vagy
a csirája a földkérgét nem bírja áttörni. A finom vete-
ményeket soha sem szabad földdel betakarni, hanem csak
megszitált finom homokkal s ha a mag jó, csira képes
volt, minden esetre ki fog kelni. A takaró homokot egy

Nagyenyeden a Piaczon 3. szám
alatt fekvő s özv. Bene Józsefné tu-
lajdonát képező egy emeletű kőházas
telek, két bolt, két pincze és több lak-
részszel, szabad kézből

örök áron eladó.

Ertekezhetni a tulajdonos nővel ugyanott a ka-
pun bemelve, jobb kézre az első ajtó.
Sz. 5099—1887.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság köz-
hírré teszi, hogy
nagyenyedi Keresztes Pál végrehajtott 500 forint tőke, ennek
1887. évi június 6-tól járó 6% kamata 15 frt 5 kr költség követé-
lésének kielégítése végett végrehajtott szennvedők Balázs János és
Gyulának a csongvai 213. sz. telekjegykönyvében A+ 1. rendszám
alatt foglalt fekvőségei 1895 frt megállapított kikiáltási árban Csongva
közsg előjárásai helyiségében

1888. évi április hó 11-én délelőtt 10 órakor
tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladának.
Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10 %-át kész-
pénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t.-ez 42. §-ában jelzett ár-
folyammal számított óvadékképesnek nyilvánítt értékpapirokban a
kikiáltott kehez letenni.

A vételért pedig vásárló az árverés jogerőre jutása után
2 egyenlő részben 30 és 60 nap alatt köteles a feltételekben meg-
nevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverés megállapított feltetelei alól
hatóságnál a hivatalos órák alatt Csongva közsg e
megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság
Nagyenyeden, 1887. december 25.

Nagyenyeden a piactoron 23
alatt hét lakszoba, bolthelyisé
lette raktár, külön pinczeheiyis
melléképületekkel ellátott
házass telek
örök áron
eladó!

Ertekezhetni özv. WEKSZLER SALAMONNÉ-val.

kis deszkadarabbal kell a veteményre gyengén rányom-
kodni. Melegágyakban a homoktakaró rendkívül előnyös,
mert a növénysszarak rothadását is megakadályozza.

* **A kaméliák szaporítása.** A kaméliáknak egy
még kevésbé ismert szaporítási módja, a szemdugványo-
zás által való szaporítás. Ily módon tömegesen lehet ezt
a szép dísznövényt szaporítani, mert majdnem minden
szem egy ily növényt ad. En a szemeket — írja egy ker-
tész — éppen úgy metszem ki, mintha szemzéshez akar-
nám használni, csak valamivel több fát hagyok rajtuk.
Szaporításhoz legjobb a hangyaföld, melyet hogy könnyen
ki ne száradjon, egy kis agyaggal keverek. Ezt a föld-
keveréket faladikákba vagy cserepekbe téve könnyen ösz-
szenyomkodom, a szemdugványokat a sebbel a földre ra-
kom s egy kis kampóval megerősítem. A cserepeket vagy
ladikákat triss melegágyba állítom. Nagyon nagy melegbe
a dugványokat nem szabad állítani, gondoskodni kell,
hogy folyton egyforma nedvességük legyen s hogy a nap
ellen bearnyekoltassanak.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY

SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

GEISLER AGOSTON

városi, állami iskolai és kereskedő
kertész
MAROSÚJVÁRTT.

Ajánlja a tavaszi ültetésre 3000 drb nemes
gyümölcsfáit, egymint: alma, körtve, szilva, cse-
resnye, meggy, barack és diófa, ezek mind ma-
gas törzsű, koronás termő fák, ára 1 drb 50 kr,
100 drb olecsobb; — továbbá 600 drb puja nemes
gyümölcsfa, u. m. alma, körtve és kajszinbarack,
ezek csak 2 éves nemesítés, ára 1 drb 35 kr,
100 drb olecsobb; — nagy gyümölcsű egres, 1 drb
10 kr, nagy ribiszke 1 drb 10 kr, málna 10 drb 40 kr,
többféle díszfák, u. m. Magnolia 1 drb 1—3 frt,
paraplú ákác 1 drb 70 kr, Prunus triloba 1 drb
35 kr, szomorú fűzfák 1 drb 30—50 kr, olaj-fűzfák
1 drb 25 kr; — vadgesztenye 1 drb 30 kr, puják 1
drb 30—60 kr, 3 faju fenyőfa 1 drb 5—30 kr, több-
féle díszbokrok 1 drb 15—30 kr, vegyes 100 drb 15
frt, vadszőlő 1 drb 10 kr. — Különösen figyelemzetni
kivánom a t. közönséget az én szép Rózsa-választé-
komra, a legszebb régi és új fajokból, mind az iskolá-
ból szemzett, nemesített, magas és törzsű 1—3
éves nemesítés, a fajok: Remontans, Bourbon, Théa
és Noiset, a magastörzsű 1—3 éves ára 1 drb 80 kr,
1 f. 50 kr, a törpe drbja 25—80 kr, futó rózsá drbja
25 kr, szomorú rózsá 2—3 mtr magas, 1—3 évesol-
tás, fehér, piros és rózsaszinben drbja 1—2 frt, ne-
mes gyökeres pyramidal rózsá drbja 25—80 kr. —
Ezen rózsák egészséges és erős példányban kaphatók.
Továbbá: Coléus 100 db 5frt, Alternatéra 100 db 2 frt,
Achirantus 100 drb 2 frt 50 kr, Irisine 100 drb 2 frt,
Pyretrum 100 drb 2 frt, Lobelia 100 drb 2 frt, Cyne-
raria 100 drb 2 frt, Viola tricolor 100 drb 2 frt, Ver-
bena 100 drb 2 frt, Vanillia 10 drb 80 kr, — a tepich
növények csak május 1-én kezdve fognak eladatni

„BUDAPESTI UJSÁG”
KÉPES POLITIKAI NAPILAP.

Magyarország legolcsóbb és legelterjedtebb független néplapja.

— Megjelenik naponta —
hétfőn és ünnep utáni napon is
20,000 példányban.
Vasárnap: Külön humoristikus melléklettel.

A „Budapesti Ujság” nemcsak a hazai, hanem a külföldi politikai és társadalmi események-
ről is leggyorsabb és legmegbízhatóbb tudósításokat közöl és a kérdések megvilágításáról elsőrangú
írók gondoskodnak, kiknek tollát egyedül az igazság és a nép valódi érdekeire való tekintet vezérli.

A „BUDAPESTI UJSÁG”

künnő vezér- és tárczacikkekén kívül közli az összes általános érdekel bíró bel- és külföldi napi-
híreket, a legújabb táviratokat, a kereskedelmi, ipari és közgazdasági tudósításokat, a lottó- és
sorsjegy-húzásokat és az „Ingyen posta” rovatában olvasói számára tért nyit ingyen izenetváltá-
sokra, gondos kivitelű képei pedig hű tükrét képezik a felmerülő érdekesebb napi eseményeknek;
közöl azon felül három regényt, melyek mellett, hogy a társadalmi élet legkülönbözőbb mozzanatait
ecsetelik, irodalmilag is magas színvonalon állanak.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 frt. — Fél évre 6 frt. — Negyed évre 3 frt. — Egy hóra 1 frt.

A „BUDAPESTI UJSÁG” kiadóhivatala,
Budapest, Andrásy-ut 12. sz.

Nemes gyümölcsfa-oltványok

a nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület által kiválasztott kitűnő fajokból. 3—4 évesek. Osztalozva darabja 15—30 kr. Egyleti tagoknak 10% árlésszámitás.

Almafajok: Batul, Ponyik, Piros Gyógyi stb.

Körtefajok: Nyári és őszi Bergamot, Pendár, Sándor ezár, Ferdinánd Trónörökös, Bezy de May, Gróf Zichy Ottó stb.

Szilva: Besztercei.

A fajok minőségéről az egyesület jótáll.

Megrendelés dr. Winkler Albert egyleti pénztárnoknál Nagyenyeden eszközölhető. 2—3

Magyarsüllyében

a 68. szám alatti telken

100 szekér széna, 100 szekér szalma,

40 szekér sarju

és

1000 veder különböző évbeli

bor

valamint

500 veder szilvórium

eladó.

Értekezhetni helyt a tulajdonossal.

2—3

325. szám

m. 1888.

Árlejtési hirdetmény.

Alsófehérmegye tekintetes közigazgatási bizottsága folyó évi márczius hó 14-én tartott ülésében 227-ik szám alatt kelt határozatával, a következő építkezéseket u. m.

A) A nagyenyedi járásban.	
1. A Nagyenyed-háportoni törv.-hatósági uton 2 hid építését	2156 frt 53 kr.
2. A Tövis-mihálcztalvi törvényhatósági uton 1 hid építését	2631 frt 38 kr.
3. A Nagyenyed-toroczközi törvényhatósági uton 1 hid és 3 átereszes építését	1319 frt 17 kr.
4. A Nagyenyed-abrubbányai törv.-hat. uton 2 hid építését	546 frt 62 kr.
B) A balázsfalvi járásban.	
5. A Gyulafehérvár-balázsfalvi törvényhatósági uton 4 átereszes és 4 hid építését	4901 frt 60 kr.
6. A Mihálcztalva-verecegyházi törv.-hat. uton 1 hid építését	1173 frt 92 kr.
C) A kisenyedi járásban.	
7. A Konecza-preszákai törvényhatósági uton 1 hid építését	479 frt 32 kr.
D) A magyarigényi járásban.	
8. A hegyaljai törvényhatósági uton 3 átereszes építését	718 frt 58 kr.
E) A marosujvári járásban.	
9. A M.-Csesztve-marosludasi és ozdi törvényhatósági uton 13 műtárgy építését	4282 frt 50 kr.
10. A nagylaki hid újból építését	1423 frt 46 kr.
11. A Somogy patak felett egy hid építését	1096 frt 32 kr.

Összesen: 20729 frt 41 kr

költségösszeggel engedélyezte.

A fenn említett munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1888. évi márczius hó 31-ik napjának délelőtti 10 órájára az alsófehérmegyei m. kir. állam-építészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy a fennebbi munkálatok elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat, melyeknek borítékczimén határozottan megjelölendő, hogy az ajánlat mely munkálatra tételik, a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyi-va inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fog-
nak vétetni.

Egy boríték alatt több, vagy az összes építkezésekre is tehető ajánlat, azonban az ár-leengedés mindenikre külön-külön kitüntetendő.

Távirati, vagy oly ajánlatok, melyeknek boríték-czimén a munkálat, melyre az ajánlat tételik — megjelölve nem lesz, nem fogadtnak el.

A szóban forgó építkezésekre vonatkozó tervek és költségvetések a nevezett m. kir. állam-építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Alsófehérmegyei kir. állam-építészeti hivaltól

Nagyenyed, 1888. márczius hó 16-án.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 14 frt — kr.
Félévre . . . 7 " — "
Negyedévre . . . 3 " 50 "
Egy óra . . . 1 " 20 "
Egyes szám helyben 4 kr.
Vidéken 5 kr.

Százalék nem adatik.

Kiadóhivatal:

Budapest, nádor-utca 7. sz., földszint, hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszo-
lamlások intézendő.

Szerkesztési iroda:

Budapest, nádor-utca 7. sz., I. emelet, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény
intézendő.
Bérmentellen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek fel. Franciaország részére pedig John F. Jones & Cie. Párisban, 31 bis, rue du Faubourg Montmartre.

PESTI HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP.

Pártoktól és kormánytól egyaránt független közlöny.

A ma tíz év alatt, mely a Pesti Hirlap megalapítása óta eltelt, a magyar olvasóközönség rokonszenve évről-évre fokozódó mérvben fordult a lap felé, úgy hogy ma, — mikor a Pesti Hirlap immár tizedik évfolyamát éli, — kétségbevonhatlanul a legkedveltebb és legelterjedtebb lap Magyarországon.

A hazai közönség e pártalan bizalma és rokonszenve arról tanuskodik, hogy a Pesti Hirlap mindig híven megtartja azt az irányt, melyet maga elé tűzött.

Független volt eddig s független marad ezután is minden irányban, pártoktól és kormánytól egyaránt.

Erős, öntudatos, magyar nemzeti politika, ez jelszava a Pesti Hirlapnak. Határozottan szembeszáll mindazzal, ami e politikának újjában áll, de nyíltan helyesli, ha akár a kormány, akár bármelyik országos párt úgy jár el, a mint azt e politika érdekei követelik.

Ez teszi lehetségessé, hogy a Pesti Hirlapnak a hazai közönség közt különböző pártállású ki-
hírlapok között sorakoznak. E függetlenség-jük a lap ereje, melynél fogva meg-
ja az igazat minden irányban, a kor-
k és azt támogató többségnek ép úgy,
ellenzéknek.

Pesti Hirlap vezetői: Pulszky ifj. Ábrányi Kornél, Horváth Gyula, Károly, Tórs Kálmán, Schvarecz Borostyáni Nándor és dr. Kenedi Géza irják.

Ugyanők dolgozataikkal gazdagítják a tár-
carovatot is, melynek rendes munkatársai
azonkívül: Mikszáth Kálmán (Scarron), Ágai Adolf (Csicserei Bors), Bartók Lajos, Tolnai Lajos, Jak. Elek, Kürthy Emil, Reviczky

Gyula, Sebők Zsigmond, Szécsy Ferenc, Sziklay János, Sztérynyi Hugó, stb.

Mikszáth Kálmán, ki a „C. Ház” folyo-
sójáról immár bejutott a hónapok közé, ország-
os hírre és kedveltségre kapott képviselőházi
karcolataiban humorizálja az országgyűlési pár-
tok és notabilitások ferdeségeit — pártkeintet
nélkül.

Az élénken szerkesztett rendes rovatok ve-
zetői: Antalik Károly (országgyűlés és zene),
Buby Sándor (napi hírek), Sasvári Ármin
(külpolitika), Schmittely József (segédszer-
kesztő) stb., mindent elkövetnek, hogy az ol-
vasó közönség igényeit a legfokozottabb mérv-
ben kielégítsék.

A szerkesztőség élén, mint irányadó és
igazgató lapvezér, Légrády Károly laptulaj-
donos-főszerkesztő áll, kinek e téren negyed-
századon át szerzett tapasztalatai garanciát
nyújtanak arra nézve, hogy a Pesti Hirlap
a lapok versenyében kivívott elsőrangú helyét
mindig meg is fogja tartani.

Hazai és külföldi rendes tudósítók egész
seregén kívül, kik — költségre való tekintet
nélkül — minden nevezetesebb eseményről bő
táviratokban értesítik a Pesti Hirlap közön-
ségét, a szerkesztőség külön tudósítót küld
a szükséghez képest mindenhol (még az or-
szág határain túl is), csak hogy közönségét első
forrásból láthassa el megbízható értesíté-
sekkel.

A Pesti Hirlap színházi és hir-
rovata elvitatlanul legzavdagabb
valamennyi lapokéi közt.

A külföldi irodalom érdekesebb termé-
keit — regényekben, tárcá-rajzokban s beszé-
lyekben — gondosan megválasztva mutatja be.
Nagy gondot fordít a Pesti Hirlap még
a közönség köréből való panaszok s a

mindenki által szívesen olvasott szerkesztői
üzenetek közlésére is.

S bár a legdiszesebb kiállításban naponta
(a hétfőt kivéve) két teljes ívet — 16 ol-
dal — fölívagott állapotban ad az olvasó
kezébe, külön kedvezményül hetenkint még
egy zenemellékletet is kapnak a lap elő-
fizetői, teljesen ingyen. Oly kedvezmény, mint
na egyetlen európai lap sem nyújt köz-
önségének.

Mindenek kedvezmények dacára a Pesti
Hirlap a legolcsóbb napilapnak méltán
mondható, amennyiben havonként csak 24
kr-ral drágább az ugynevezett kis nélapotnál,
melyeknél pedig ötszörte többet tartalmaz.

A Pesti Hirlap előfizetési ára:

Egész évre . . . 14 frt — kr.
Fél évre . . . 7 " — "
Negyed évre . . . 3 " 50 "
Egy óra . . . 1 " 20 "

Előfizetés — legelőszérűbben postautal-
ványval — a hó bármely napjától kezdve
eszközölhető s az előfizetési pénzek a Pesti
Hirlap kiadóhivatalába (Budapest nádor-
utca 7. sz.) küldendők.
Összetévesztések kiküldése végett azonban
csak PESTI Hirlap irandó cím gyanánt.

Tisztelettel

a „Pesti Hirlap”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Budapest, V., nádor-utca 7.

Levelező lapon nyilvanított
ohajra a Pesti Hirlap kiadóhivatala egy
hétig ingyen és bérmentve küldi a lapot
mutatványul.

Hetenként zenemelléklet.